

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ

ÇEVRE SORUNLARI VE TEMİZ ÜRETİM ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

2025 Yılı Birim İç Değerlendirme Raporu

1 - ÖZET

1.1- 1. Özet

Erciyes Üniversitesi Çevre Sorunları ve Temiz Üretim Araştırma ve Uygulama Merkezi; yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde ülkemizi ve dünyayı tehdit eden çevre problemlerini tanımlamakta, hava, toprak ve su kaynaklarımızda ortaya çıkan çevre sorunlarını ve kirliliğini önlemeye yönelik çözümler üretmektedir. Bunların yanı sıra, kamuoyunu çevre problemleri ve nedenleri hakkında bilinçlendirmektedir. ERÇEVREM BİDR, birimizin güçlü ve gelişime açık yönlerini belirleyerek eksiklikleri tespit etmeyi ve iyileştirme süreçlerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu raporun hazırlanma süreci, ERÇEVREM'in Dış Değerlendirme Programı'ndan en verimli şekilde yararlanmasını sağlayan önemli bir fırsattır. Süreç boyunca paydaşlarla etkili iletişim ve iş birliği kurulması hedeflenirken, öz değerlendirme çalışmaları kalite güvencesi kültürünün benimsenmesi ve yaygınlaştırılması açısından önemli bir araç olarak kullanılacaktır. İç değerlendirme sürecinin birime sağlayacağı katkıyı artırmak amacıyla, çalışmalarda katılımcılık ve kapsayıcılığa önem verilecek; veri toplamaya dayalı bürokratik bir yaklaşım yerine süreç odaklı bir yönetim anlayışı benimsenecektir. Ayrıca, birim kalite güvence komisyonu ve Kalite Komisyonu'nun çalışmalarında şeffaflık sağlanacak, sürecin etkinliği sürekli eğitim programlarıyla desteklenecektir. Bu raporun hazırlık çalışmalarına 29 Ocak tarihinde başlanmıştır. Rapor Öğr. Görevlisi Berna AKIN tarafından hazırlanmıştır. WEB tabanlı sistemle kalite komisyonuna gönderilmiştir.

2 - KURUM HAKKINDA BİLGİLER

2.1- 1. Kurum Hakkında Bilgiler

1991 yılında kurulan merkezimiz, insan sağlığını korumak, doğal kaynakları sürdürülebilir şekilde yönetmek ve çevresel tehditleri önlemek amacıyla faaliyet göstermektedir. Aynı zamanda, yükseköğretim kurumlarına verilen sorumluluklar çerçevesinde kamuoyunda çevre bilincinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Merkezimizin öncelikli hedeflerinden biri, kampüs içinde etkin ve sürdürülebilir bir çevre yönetimi sisteminin oluşturulmasıdır. Bunun yanı sıra, insan sağlığını ve ekolojik dengeyi tehdit edebilecek unsurların belirlenmesi, araştırılması ve bu doğrultuda çözüm odaklı çalışmaların desteklenmesi amaçlanmaktadır. Çevre dostu üretim süreçleri geliştirmek ve ürün-hizmetlerde bütüncül, önleyici yaklaşımlar benimsemek merkezimizin önemli çalışma alanlarından biridir. Bu kapsamda, insan ve çevre üzerindeki riskleri en aza indirmeye yönelik temiz üretim uygulamalarına öncelik verilmektedir. Ayrıca, ulusal ve uluslararası düzeyde çevre koruma alanında iş birlikleri kurulmakta, konferans, sempozyum ve çalıştay gibi bilimsel etkinlikler düzenlenerek elde edilen bilgiler kamuoyu ve ilgili kuruluşlarla paylaşılmaktadır. Bunlara ek olarak, kamu ve özel sektörün çevre koruma ile ilgili araştırma ve inceleme taleplerine yanıt vermek, bilimsel ve teknik çalışmaların yürütülmesini sağlamak, çevre konusunda farkındalık oluşturmak ve toplum sağlığına yönelik bilinçlendirme faaliyetleri düzenlemek merkezimizin temel hedefleri arasındadır.

2.2- 2. İletişim Bilgileri

2.3- 3. Tarihsel Gelişimi

2.4- 4. Misyonu, Vizyonu, Değerleri ve Hedefleri

3 - A. LİDERLİK, YÖNETİŞİM VE KALİTE

3.1- A.1. Liderlik ve Kalite

A.1.1. Yönetişim modeli ve idari yapı

ERÇEVREM'in kalite stratejisi, Bologna süreci ve Avrupa Standartları ile belirlenen uluslararası standartlar ve ulusal standartlara uyum çerçevesinde belirlenir. Merkez personelleri tarafından kalite kültürünün benimsenmesi ve yaygınlaştırılması için yıl içerisinde toplantı düzenlenmekte ve ilgili eğitimlere katılmaktadır. Toplantı ve eğitimler sayesinde merkezimizdeki liderlerin birimin amaçları ve hedefleri doğrultusunda çalışanların hedef birliğini sağlamasına da yardımcı olmaktadır. Araştırma-geliştirme süreçlerinde PUKÖ döngüsünün tamamlanma düzeyi başarılı bir düzeydedir. ERÇEVREM'in kalite güvencesi sistemini, mevcut yönetim ve idari sistemini, yöneticilerinin liderlik özelliklerini ve verimliliklerini ölçme ve izlemeye imkân tanıyacak şekilde tasarlanmıştır. Birimimizdeki organik bir yapı özelliğini taşıyan örgütlenme şeklimiz, idari ve akademik çalışma süreçlerini başlangıçtan sonuna kadar geri besleme mekanizmasını yeterince kullanarak performans beklentilerimizi yükseltmektedir [OD2]. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından sürecin yönetildiği "Sıfır Atık Projesi" nin üniversitemizde uygulanması merkezimiz tarafından koordine edilmekte ve düzenlemeler yapılmaktadır. Erciyes Üniversitesi tüm birimlerinde atık yönetiminin eksiksiz ve etkin yönetilmesi, sıfır atık yönetmeliği kapsamında yükümlülüklerin yerine getirilmesi hususunda tüm birimlere yıllık denetimler tarafımızca yapılmaktadır [OD2]. Denetim kapsamında atık yönetimine dair tüm süreçler ele alınmakta ve eksikliklerin giderilmektedir.

A.1.2. Liderlik.

Merkez müdürümüz, danışma ve yönetim kurullarına başkanlık eder, kurul kararlarını uygular ve merkezin birimleri arasında koordinasyonu sağlar [OD3]. Aynı zamanda her akademik yılın sonunda merkezin yıllık faaliyetlerini bir rapor halinde Rektöre sunarak merkezin ödenek ve kadro ihtiyaçlarını gerekçesi ile bildirir, merkezin bütçe önerisini Yönetim Kurulunun görüşünü de alarak ve yeni akademik yılın çalışma faaliyetleri programını da hazırlayarak Rektöre sunmaktadır [1_OD2]. Temelde farklı yaklaşımlar olmasına rağmen hem amaca uygunluk, hem de standartlara uyumun benimsenmesi merkezimizde minimum standartlara uyumun öncelikle dikkate alınması, zaman içinde, içselleştirilen misyon ve amaçların yerine getirilmesine dönük kalite yaklaşımının yerleştirilmesi içindir.

A.1.3. İç kalite güvencesi mekanizmaları

ERÇEVREM iç kalite geliştirme ve güvence mekanizmaları, merkezin yapılanma ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve değerlendirmelerini ifade eden yıllık Birim Faaliyet Raporları çerçevesindeki çalışmaları içerir[OD3]. Birim faaliyet raporu, yıl boyunca süren araştırma ve faaliyetlerin verildiği ve değerlendirildiği ERÇEVREM İdari Faaliyet Raporunun temelinde akademik ve idari personellerimizin çalışmaları sonucu oluşan Birim İç Değerlendirme Raporu yatar. Merkezimizin kalite yönetiminin stratejik yönetimi ile entegrasyonu ve bu entegrasyonun sürekliliği yıllık olarak belirlediğimiz stratejik hedeflerin tutturulmaya çalışılmasıyla gerçekleştirilmektedir. Birimde yürütülen süreçler tanımlıdır [OD3], birim personellerini görev ve sorumluluklarına hakimdir ve hassas görev analizi ile tanımlanmıştır [OD3].

A.1.4. Kamuoyunu bilgilendirme ve hesap verebilirlik

Merkezimizin kalite politikasını tüm paydaşlarına duyurma ve birim içi ve dışında yayılımını sağlaması hem dönemsel olarak gerçekleştirilen toplantı ve konferans etkinliklerimiz hem de web sitemiz aracılığıyla gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerin düzenli olarak yayınlanması yoluyla gerçekleştirilmektedir. Yönetim ve idarenin kurum çalışanlarına ve genel kamuoyuna hesap verebilirliğine yönelik birimimizdeki tüm imkanlar olabildiğince kullanılmaktadır. İnternet sayfamızdaki güncel faaliyet akışımız ve üst birimlere verilen düzenli veri akışı birimimizin hesap verebilirlik düzeyini yükseltmektedir [OD3]

3.2- A.2. Misyon ve Stratejik Amaçlar

3.3- A.3. Yönetim Sistemleri

3.4- A.4. Paydaş Katılımı

3.5- A.5. Uluslararasılaşma

4 - B. EĞİTİM VE ÖĞRETİM

4.1- B.1. Program Tasarımı, Değerlendirmesi ve Güncellenmesi

Birimimizin eğitim-öğretim hizmeti sunan bölümleri/programları ve bu birimler altında yer alan programlar (çift anadal, yandal, ortak dereceler, programın türü ve eğitim dili vb.) mevcut değildir.

4.2- B.2. Programların Yürütülmesi (Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme)

Birimimizin eğitim-öğretim hizmeti sunan bölümleri/programları ve bu birimler altında yer alan programlar (çift anadal, yandal, ortak dereceler, programın türü ve eğitim dili vb.) mevcut değildir.

4.3- B.3. Öğrenme Kaynakları ve Akademik Destek Hizmetleri

ERÜ Çevre ve Sıfır Atık Kulübü akademik danışmanlığını merkezimiz öğretim elemanı Berna AKIN yapmaktadır. Bir öğrenci kulübü olan Çevre ve Sıfır Atık Kulübü, ulusal ve uluslararası sıfır atık hedefleri çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmeyi, farkındalık, bilinçlendirme proje ve etkinlikleriyle topluma katkı sağlamayı hedeflemektedir. Farkındalık faaliyetlerimizi ve sosyal sorumluluk projelerimizi kulüp içerisinde gönüllü öğrencilerin katılımı ile gerçekleştirilmektedir [1_OD2].

4.4- B.4. Öğretim Kadrosu

Birimimizin eğitim-öğretim hizmeti sunan bölümleri/programları ve bu birimler altında yer alan programlar (çift anadal, yandal, ortak dereceler, programın türü ve eğitim dili vb.) mevcut değildir.

5 - C. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

5.1- C.1. Araştırma Süreçlerinin Yönetimi ve Araştırma Kaynakları

C.1.1. Araştırma süreçlerinin yönetimi

Merkezin araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin etkililik düzeyinin değerlendirilmesi ve performansının ölçülmesi ile yıl boyunca tamamlanan süreçler takip edilmektedir. BAP projelerimiz, Çevre Mühendisliği Ana Bilim Dalı lisansüstü öğrencilerinin projelerimizdeki faaliyetleri, birimimizdeki araştırmacıların faaliyetleri bilimsel kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Merkezimizdeki araştırma-geliştirme süreçleri ile eğitim-öğretim süreçlerinin bütünleştirildiği alanlar BAP Projelerimizde Çevre Mühendisliği alanında lisansüstü öğrencilerin bursiyer ve araştırmacı olarak yer almaları şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu alanlarda izlenen politikalar, lisansüstü öğrencilerimizin merkezimiz tarafından geliştirilen projelerde mümkün olduğunca yer almaları, sayılarının artırılması ve geliştirecekleri fikir ve yöntemler konusunda desteklemek şeklindedir [1_OD2]. 2024 yılı eylül ayında proje tamamlanmıştır [2_OD2]. 2024 yılında, APYÖK olarak İTÜ ile birlikte 1004 projesine "Sulardan, Çevresel Riski Yüksek İlaç Etken Maddelerinin Adsorban Destek Tabakalı Dinamik Membranlar İle Giderimi" konulu proje başvurusu yapıldı. Değerlendirme süreci devam etmektedir. Merkez müdür yardımcımız Dr. Öğr. Üyesi İbrahim UYANIK'ın araştırmacı olarak yer aldığı "Green Urban Agricycle: Tranformative Approaches for Climate- Resilient Agriculture and Waste Valorization (MedAgriCycle)" başlıklı HORIZON-2020- PRIMA projesi desteklenmeye hak kazanmıştır [OD2].

C.1.2. İç ve dış kaynaklar

Merkezimizdeki araştırma-geliştirme süreçleri ile toplumsal katkı süreçlerinin bütünleştirildiği alanlar sosyal medya [OD2]ve internet web sitemizde [OD2] şeffaflık anlayışıyla yer alan merkezimize dair haberler, örgütsel yapımızdaki değişimler ve faaliyet raporlarımızın yayınlanması şeklinde kendini göstermektedir. Merkez faaliyet ve yapımıza dair toplumumuzu bilgilendirmek ve ondan gelecek geri dönüşleri değerlendirmek bu alanda izlediğimiz politikaların temelini oluşturmaktadır. Yerel/bölgesel/ulusal kalkınma hedeflerine birimimizin gerçekleştirdiği en büyük katkı Kayseri'de sanayi üretiminin meydana getireceği çevresel etkileri analiz etmek, ortaya çıkan sorunlara çözüm üretmek ve olası çevresel tehditleri ön görmek şeklindedir. Böylece kalkınmanın sağlanması için gerçekleşen üretim süreçlerinin güvenle gerçekleştirilmesine olanak sağlanmaktadır.

C.1.3. Doktora programları ve doktora sonrası imkanlar

Birimin doktora programı bulunmamaktadır.

5.2- C.2. Araştırma Yetkinliği, İş Birlikleri ve Destekler

C.2.1. Araştırma yetkinlikleri ve gelişimi

"Atıksu Arıtma Tesisi Çamurlarının Farklı Gözenek Çapına Sahip Destek Tabakalarında Dinamik Membran Oluşturma Potansiyelinin İncelenmesi" başlıklı proje, merkezimizin araştırma-geliştirme alanındaki strateji ve hedefleri doğrultusunda faaliyetlerini sürdürebilmesi için gerekli kaynaklar üniversitemizin BAP Koordinatörlüğü tarafından sağlanmıştır. Bu kaynakların planlaması söz konusu projelerin yürütücü ekibi tarafından oluşturulup BAP Koordinatörlüğü'ne teklif olarak sunulmuştur. Projenin onaylanmasıyla birlikte planlanan iş planı ve ona karşılık gelen bütçe miktarı BAP Koordinatörlüğü tarafından proje yürütücülerine verilmiş ve bu bütçelerin kullanma yöntemleri belli periyotlarla BAP Koordinatörlüğü'ne rapor olarak sunulmuştur. 2024 eylül ayında proje tamamlanmıştır[1_OD3]. Merkezimizin araştırma-geliştirme faaliyetlerinin sonuçlarını izleme mekanizmaları, söz konusu projelerin iş planları doğrultusunda verdiğimiz raporların hazırlanması ve projeye destek sağlayan BAP Koordinatörlüklerine sunulması sırasında devreye girmektedir. Bu fon da üniversitemizin BAP Koordinatörlüğü kontrolünde projemize aktarılmıştır.

C.2.2. Ulusal ve uluslararası ortak programlar ve ortak araştırma birimleri

Merkez müdür yardımcımız Dr. Öğr. Üyesi İbrahim UYANIK'ın araştırmacı olarak yer aldığı "Green Urban Agricycle: Tranformative Approaches for Climate- Resilient Agriculture and Waste Valorization (MedAgriCycle)" başlıklı HORIZON-2020- PRIMA projesi desteklenmeye hak kazanmıştır [OD2].

5.3- C.3. Araştırma Performansı

C.3.2. Öğretim elemanı/araştırmacı performansının değerlendirilmesi

Araştırma kadrosunun yetkinliklerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi hem proje çıktılarımız hem de ulusal ve uluslar arası yayınların etki düzeyleri doğrultusunda gerçekleşmektedir [OD2] (SYF 17). Araştırma kadrosunun atanması ve yükseltilmesi süreçlerinde kurumun araştırma-geliştirme hedefleri ile uyumlu adil ve açık yaklaşımlar sergilenmektedir. Merkezimizin çalışmalarına doğrudan katkı sağlayan ve çalışma alanı merkezimizin yoğunlaştığı alanlarla ilişkili olan akademik personele merkezimiz bünyesinde yer verilmektedir. Birimin Araştırma Kadrosu Birimimizde 2022-2023 yılı itibarıyla bir adet doçent ve bir adet Dr. Öğretim Üyesi ve bir adet öğretim görevlisi olmak üzere 3 kişilik bir araştırma kadrosu vardır.

1.Doç.Dr. Hamdi MIHÇIOKUR

2.Dr. Öğretim Üyesi İbrahim UYANIK

3.Öğretim Görevlisi Berna AKIN

6 - D. TOPLUMSAL KATKI

6.1- D.1. Toplumsal Katkı Süreçlerinin Yönetimi ve Toplumsal Katkı Kaynakları

D.1.1. Toplumsal katkı süreçlerinin yönetimi

ERÇEVREM kampüs içinde ve dışında Sıfır Atık eğitimleri, çevre sorunları ile ilgili konferans, seminer, kongre, sempozyum gibi bilimsel faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Öğrenci ve personele yönelik bilinçli su kullanımına yönelik bilgilendirici etkinlikler düzenlemektedir. Okul öncesi ve ilköğretim çağındaki öğrencilere su verimliliği, sıfır atık ve çevre konularında farkındalık ve bilinçlendirme faaliyetleri yapılmaktadır.

D.1.2. Kaynaklar

Üniversitemiz öğrencilerinin dönemlik beş ürünü ücretsiz alabildikleri Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne bağlı giyim mağazasında daha fazla öğrencimize ulaşabilmek ve ürün çeşitliliğini artırmak adına ERÇEVREM ve Sağlık Kültür Spor Daire Başkanlığı ortaklığında düzenlenen projenin en önemli amacı, sürdürülebilirlik yaklaşımı temelinde aşırı tüketimin önüne geçerek yeniden kullanımı teşvik etmek ve artırmaktır. Sıfır atık hareketinin bir parçası olan kıyafetlerin ikinci el olarak başka bireyler tarafından kullanılması, "atık" kavramının kısmen ortadan kaldırılmasına fırsat sunmakta ve aynı zamanda üretimden kaynaklanan çevresel zarar azaltarak kullanılmış eşyaların değerlendirildiği bir döngüsel ekonomi oluşturmaktadır. Kampanya, üniversite öğrencilerinin dönemlik beş ürünü ücretsiz alabildiği mağazaya daha fazla ürün çeşitliliği sağlamak ve daha çok öğrenciye ulaşmak hedefiyle düzenlenmiştir [OD3], [OD3].

ERÇEVREM tarafından Kayseri Olgunlaşma Enstitüsü ile "Tasarımda Sıfır Atık" konulu proje protokol kapsamında başlatılmıştır. Proje kapsamında Sıfır atık, Sürdürülebilirlik, Kadın, Tekstil Üretimine Çevresel Etkileri, İleri Dönüşüme yönelik bilgilendirici sunumlar ve Atölye Çalışmaları yapılmıştır [OD3], [OD3], [OD3], [OD3]. Merkez personeli tarafından sıfır atık farkındalığının sağlanması ve bilinçlendirmeyi teşvik edici resmi kurumlar ve STK'lar ile bir çok etkinlik yıl boyunca düzenlenmiştir [OD3], [OD3], [OD3], [OD3], [OD3], [OD3]. Üniversitemizde 30 Mart Uluslararası Sıfır Atık Günü, Kayseri Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, çevre belediyeler ve Erciyes Üniversitesi'ne bağlı kreş öğrencileri ve Erciyes Üniversitesi personelleri ile kutlanmıştır [OD3].

Suyun verimli kullanılması, doğal kaynakların korunması ve bilinçli su tüketiminin sağlanması konusunda farklı kademelerdeki öğrencilere yıl boyunca seminerler verilmiştir [OD3], [OD3].

Merkezimiz öğretim elemanının danışmanlığını yürüttüğü Çevre ve Sıfır atık Kulübü öncelikli olmak üzere diğer öğrenci kulüpleri ile yıl boyunca süren ortak çalışmalar yapılmıştır [OD3], [OD3], [OD3], [OD3].

6.2- D.2. Toplumsal Katkı Performansı

Merkezin, BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile uyumlu, kampüste yaşayan bireyler ve çevrenin ihtiyaçlarına cevap verebilen faaliyetleri bulunmaktadır. Bu faaliyetler kapsamında üniversitemizin dahil olduğu sıralama sistemlerinde atık verileri merkezimiz tarafından sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra üniversitemizde su ve enerji yönetimi ile ilgili alanlarda da veri sağlanmaktadır. Erciyes Üniversitesi; UI GreenMetric Dünya Üniversiteleri Sıralama Sistemi 2024 değerlendirmesinde dünya genelinde 1477 üniversitenin yer aldığı sıralamada 80. sırada ve ülkemizde sıralamaya giren 120 üniversite içerisinde 3. sırada yer almıştır [OD3].

7 - SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

7.1- 1. Sonuç

Güçlü Yönler:

Sfır Atık Yönetmeliği kapsamında Erciyes Üniversitesi'nin Sfır Atık Belgesi'nin alınması ve sfır atık yönetim sisteminin kurulması ile ilgili tüm sürecin merkez tarafından aktif olarak izlenip değerlendirilmesi.

Erciyes Üniversitesi Stratejik Planında "Çevre dostu üniversite faaliyetlerinin artırılması ve çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması" hedefinin tanımlı olması ve performans göstergelerinin ERÇEVREM tarafından uygulayıcı olması.

Akademik personelin alanlarında uzman, etik değerleri benimsemiş, dinamik ve özverili olması olması,

Çevre ve Sfır Atık Öğrenci kulübünün aktif olması, merkez akademik personel tarafından danışmanlığının yapılması ve merkezle işbirliği içinde olması.

Danışman Kurulunun değişik sektör ve kurumlarda faaliyet gösteren alanında uzman kişilerden oluşması.

Kayseri ilinin sanayisinin gelişmiş olması ve Organize Sanayi Bölgelerinde yer alan şirketlerle sanayide yeşil dönüşüm kapsamında mentorlük faaliyetlerinin merkez tarafından sağlanması.

Yerel yönetimlerle ortak amaçlar doğrultusunda iş birliği faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi Çevre koruma bilincinin ülke genelinde hızla yaygınlaşması Bölge üniversiteleri ile işbirliğine gidilmesi. İyileşmeye Açık Yönler: Kampüs içerisinde sfır atık stratejisiyle atık üretiminin azaltılması, Enerji verimliliği ve su verimliliğinin sağlanması ile ilgili bilincin artırılması.